

**Wuroβεε νε lo ho Alizeloo wurowanniwe
bee, a fεsira ho hεra ma ho yafawεna be li
Malitun.**

HeBuwe

Wabe, Malitun Wafaranama ma han 'Uzuwannina ne wure sinyanna ho van'in ne a li niisinnu wanfinnu, ho zuyepinyan wozome be 24, li zeremi 2014, fowe Alizeloo a sunmuwan ho van'in yibe ne cara ho hera ma ho yafa be yirawe a Wurobee wantete maa yi. Wurobee ne haan wa Tun Wo'aBajuu, ne tunwan wa ve ma AZAWADI tun, ma hera ma juBuwari ne fasi, aa nawasi.

Wa de beye wure zoomu: Alizeritun ne a Ba beyuwara wure waaheca, Wotere Nucobiyo Tunwin Tuwa ne heca han Nafobe wa (CEDEAO), Nucobiyotun juBuwari Tuwa (UA), ho Dinmija wure BuBuwe Tuwa (ONU), Ba Nucofuwa Tuwa (UE), Ba Sannina Nuuwena'uzu (OCI), Burikina Faso tun, Moritani tun, Nizeritun, Nizeriya tun, ma Ba beyuwara wure.

A heya ma li Tun duweduwela piri'arobena a ciri, san'un han ne mi li tun Wo'aBajuu, fuwo ne we hi a banna siin.

A heya ma li ha'iri ne wa yu a fi biyo han fuwo neye hiya fa na yirawe a li juBuwari tete be fesi ma biyo wa maadanna tanre we zuwanawe li Malitun.

Wa lara a wa tun'ereyamu we'anu zere tawe a we ma ha'ire finyan ne hiya fa li tun'ereyamu na, han sira boninu na li Tun, han yure pee ma mi co'uwe be na, ho esilee ma Bu yirobe be na.

Wa lara lo wa Tun Wo'aBaju rezinyanna jiyanne tawe ma derobe wa ma ha'ifinnu ne fasi.

Wa lara a wa'ati yu a wa Tun wo' aBaju rezinyanna deroobena, a hera, yiweo, yi'uwe Bu nafobe cennu, lo nucoro niinbera bonyannu, ho tynanbe ma zu'uninu maa fesi.

Wa zuun a ho Buwetere ma ho teewaBuwetere tawe ma fi nu.

A lee wa julema ne ca afiriki ma han tunwan ne 'a ho dinmijaa sariyala be.

A desi wa ha'iri ne wure sinyanna be, ma duweduwela ne lo han vesinu ma han se'esenu.

Wa wura beena biyoye wa:

Nu I: Sariyala, nulema ma hiya fesina ne fira li wanni tuwite

Demuru 1: Ferela ma nulema

Semi 1: Han 'Uzuwo beju wure, a heyawε ma ho wuromawε ma niwεse van'in ha'iri' lo mi ca han sariyala neye hiya:

- a) A anmi Malitun'ereyamu, li tun'uuleyamu ma ho Wafaranama pa'a vesinu li Tun panfuwa bena wure wa ma laana wan benu ma sa'o;
- b) A anmi han sira ma han tanre wure li Tun, a lee nicece Ba nii azaa , a de ce'u Ba hanna ma Ba yiraza niin li Tun terobee;
- c) A de Ba tunza nii Ba yura cεenrobe ma manarobera ne pa Ba ha'ire 'εεε;
- d) A heeni a niicece Bεε 'en han rezinyanna cεenrobe san 'un han dεdε ne se han niyanbe zinnia;
- e) A pin pεdaan co'o pεε ne mina ho pa'a. A wa'ati pεε se ho paariwuro ma ho niwεse wenna a Buwera han wannina;
- f) A anmi lo nucozo niinbera, lo nucozo yonayinu ma han laanwen benu nudesinu;
- g) A fi han l'iyo ma ho zu'uninu tanja ;
- h) A fi ho niBuwetεre, Bu dorogi yeenu ma be ne ma cara lo nucozo cenaBuwenu be.

Semi 2 : Han 'Uzuwo beju la mi ju a mi vεsi li tan'ere neye wure ma yi'uwε a bena Ba zuun nulecre 'ura.

Semi 3 : Malitun pa'a wenna ma piri'a han sariyala, a Bu yi we yi biyo li Malitun sariya benu maa sena hobe Wurobεε vanlo neye ma zinna a heya ma han 'Uzuwo beju ma ho se'εεε'ero 'uzu ha'iri.

Semi 4 : Li tan'ere neye vesirobe maa Buwε mi hiya ma vesinu wa tun Wo'aBapuu rezinyanna a daan cira han rezinyanna ne'a na.

Ɗemuɗu 2: Han wannina finu ‘ɛɛɛɛrobe fuwafuwa

Semi 5: Li tan’ere miniyar a mi fɛsi ho hɛra ma tinyanbe, tuwite li Malitun ma mi Bo’ozaa-tunwin ma ho Dinmijaa wuree a heya ma ho yiwɛro wa yuraa ma ho Dinmijaa BuBuwɛ A’arinu Tuwa. Ho tan’ere zeniyar ma bamu biyo han wannina tawɛ a fina ma juBuwari a heya ma biyo yɛ:

A cira ho Wo’aɓaru tun verobe

AZAWADI verobe miyar wa Tun Wo’aɓaru paparasiyo tunwan. Yirawe a li Tun’uuleyamu ma li’ereyamu ɓɛɛ yi do’o woo wa ɓɛɛ a tɛ a bun verobeso na. Bun ɓɛɛ ya diyowoo li tun ereyamu na.

A cira han fɛrɛla nɛ leena bosi yirawe a ho hɛra ma ho wurowɛse be fɛsi

Han wannina cururu nɛ huwa wa Tun Wo’abaru a ɓɛɛ mi ve na a wa tawɛ a wa piri’a han tin ma politi’i. Bun bena wa’ati maa Buwe a han Uzuwo beju ma fe vɛ. Han Uzuwo nii ɓɛɛ poowɛ ho ‘iro so. Bun nɛ a wurowanniɛ nɛ be bo maa yi we li duweduwe benu wa. Ho wurowanniɛ so maa se ho AZAWADI be zinna. Ho wurowanniɛ maa zeni biyo li Malitun ma leera li duwduwe nɛyɛ. Ho ja sɛ’ɛɛ’ɛ han wura nɛ wure wara Bu yirawe wuromawɛ tete fɛsi. Sariya vanlo nɛ fɛsi ho hɛra, li Tun ereyamu, ho Wuroɓɛ maa to ma biyo han uzuwo beju nii bora Bu a heyawɛ ma wa Tun’ereyamu, ho jiwɛse, ho sireyamu be.

A Cira li Tun cɛɛnasemu be wɛnna

A cɛɛ biyo wure wura Bu na, li tun cɛɛnasemu ja ma de han wannina di’aza, san’un a ho mananu pa’a do biyoyɛ niin:

- Ba pɛn’ɛnmɛ a ɓɛɛ ho yurasiyo leena ma mi sa’o;
- Rezinyar junasiyo nɛwetiya leena maa mana han yurɛ so;
- A de wa tun Wo’aɓaru pɛn’ɛnmɛ wa;
- A heni lo nucozo niinbera be ma ho iriwenasmu fenipɛɛ;
- A we’a be nɛ fero nucozo na, a a’ari la matete a heya ma li juBuwari, niimiyamu ma ho huwarayamu mananu;
- Wa Tun Wo’aɓaru cɛɛnrobe ma ho a’arinuna be zinna ho yurasiyo na;
- Li tun fenu dɛdɛ ma saradasila ma polisira ;

- A hɛ zun nɛ fi wa Tun Wo 'aɓaɗu rezinyanna jiyanmɛ nɛ zuun ho yuraso matete. Li zun tooresɛnu wari ma lee wa Tun jiyanbe 'ɛsu ma Ba nibobora nuudebe ;
- Wa fara a ho dinminasiyo tii mi jɗudema ju a wa sɛra ho toonu nɛyɛ ma biyo Bu se la ;
- Li tan'ere sinyannu bɛnnɛ wa'atizo ma 'ɛn a han toore sɛrobe ma dɛɛra.

NU II : A cira li Tun mananu ma ho jɗusoyamu be

Ɗemɗu 3: pa'amayamube ma tun cara'arobe befinyan

Sɛmi 6 : Han 'Uzuwo beɗu juBuwa a waTun Wo'aɓaɗu rezinyanna cɛɛnrobe ziin ho yurasiyo nuule, a Ba cɛɛn ho yura ma tunzoteteyamu. Bun de wa tun Wo'aɓaɗuu jɗunasiyo wa, wa Tun. Bun bena biyoyɛ 'ɛsɛpa :

A cira han rerezinyanna

- Rezinyan niibera'uzu ma besi rezinyanpɛɛ. Ho 'uzuso nii maa wete sanna Ba. Li Tun ma nɛ ho pa'a, han sariyala ma li wari nɛ Ba fira mi yura jiyanmɛ
- Ho rezinyan niibera'uzu perezidan nɛ wetiya, a ho ma 'ɛn ho rezinyan ju
- Han 'uBuwe luwe (sɛrikila) ma han kominila bɛɛso ma yi mi yɛɛ 'irola nɛ a li sɛrikili niibera'uzu ma li komini niibera 'uzu. Han 'Uzuwo beɗuso wure nii maa weteseena Ba. Li sɛrikili waaheca a li sɛrikili niibera 'uzu perezidan nɛ Ba nii wetiya so. Lo mɛre a li komini niibera 'uzu perezidan nɛ Ba nii wetiya so.
- Nuun na rezinyan pɛɛ na a li cee mi rezinyan yenu ma biyo wa tun sariyala nɛ be cira han rezinyan bola Bu.

A cira li Tun

- Wa'ati yu a Ba niidan'iro nɛ tunwan ma ve ma Tun niibera'uzu maa besi, a ho toore be fɛsi ma biyo ho Wurobɛɛ ha'iri nɛyɛ minina buwo ;
- A ho 'uzuso nii bonilobe we ma han rezinyanna Buwa'alobe powɛ / han kominina Buwa'alobera powɛ;
- A hɛ han kominina niibera 'uzu fuwafuwa han luwe niidan , hanna ma yira ma hanzawe na;
- A we be nɛ wa Tun Wo'aɓaɗusiyo ma we bonina wa Tun toosɛrela beriyaa.

Ɗemujɔ 4: Ho Pa'a ma Bu bezuunle cira'anu

Semi 7: Han 'Uzuwo beju ta a mi cira'a a han toore ma juseero ho Wafaranama ma kominina 'azaa, yirawe a han toore be ma Ba nii niidenu han bee yi fesi matete.

Semi 8: Han rezinyanna maa se han toore neye ma yi:

- a) Yura jɔɔnɔmɛ, nucomu ma laada la dada ma todada be ;
- b) Yura cira'anu ;
- c) Han foroBa sinyan minu ma han cɛnnu (ma tunaranirobe ma Bu nufuwerobe aranirobe, coheBe, banmu, bezuunle, wen ma jiwɛna ma kuran han rezinyanna, kuran, ju ma ce'u denu banmu na) ;
- d) Vɛnu, biya mananu, 'unwinbe 'urasinu, 'uwo vɛnu ma luwirosinyan, duwayi, izina, nuwari wenu, hɛdɛɛnu, luwirosinyan be rezinyan ma rezinyan ;
- e) Rezinyanna nafobe zoora ma leera, han ɛsuwo cɛnnu ;
- f) Laapora denu ma han caannu ma biyo ho Wafaranama bo la Bu ;
- g) Zunwin nɛ de iya ;
- h) Nudebe pinnu ma Bu fenu, Wafaranama nudebe ma 'ɛnbe ;
- i) Be yaa liinuna
- j) Niidenu toore ;
- k) Yiramu ma nucomu kominina azaa ma tunbinyan ;
- l) Yura polisira ma nucoza 'a'arila 'uzu.

Semi 9 : Han kominina vesinu sariyala nɛ Ba leena ma sɛla yi a lɛ mi ho Wafaranama co'o yi sinyanna han a da na.

Ɗemujɔ 5 : Ho Wafaranama co'ozora ma han sariyala vesirobe dɛɛnu

Semi 10 : Ho Wafaranama besi rezinyan pɛɛ nuu nɛ zo ho co'o yirawe a li Tun vɛnu ma waa yi fesi. A lobe ma heca ho Wafaranama dɛdɛ beriya waa, yirawe a li rezinyan yura jɔɔnɔmɛ be fesi ;

Semi 11 : A ho Wafaranama co'zoro ma we toore sɛ'ɛsɛ'ɛro yira a han sɛ ma biyo wa Tun sariyala bo la Bu.

Semi 12 : A heya ma ho Wafaranama pa'amayamu toore, han uzuwo beju juBuwa a ho Wafaranama ma han rezinyan we paari se han toore neye :

- Ho Wafaranama yura jiyanmɛ dɛdɛ toore sa ma bɛ wure nɛ heca han toore nɛyɛ waa ;
- Li 'unwin ma li tun hiyasebe piri'anun sannu, petoroli ;
- Be nɛ pɛɛ ma de li tan'ere nɛyɛ ha'iri nuu na a ho hɛra ma ho wurowɛna fɛsi.

Dɛmujun 6: Wari yinu wɛnna ma sinyan be

Sɛmi 13: Nuun na , ma biyo ho vanlo nɛyɛ sɛmi 8 bo la Bu, rezinyan pɛɛ na a ho de laapo finnu a cɛɛ han patantila na, han vɛrosinyan iya na, ma li mu'ennu hɛ'ɛ laapo na, yirawe a Bu de be ho yura jiyanmɛ wa.

Sɛmi 14: Ho Wafaranama do mi ju lo he ma li zeremi 2018 wa Tun kominina yinu ma wa Tun yirobe hɛ'ɛ 30% maa fɛsi. WaTun Wo'aɓaju rezinyanna be Bɛɛ dera cɛle. Biyo bun maa wera a piri'arobe na.

Sɛmi 15: Komini pɛɛ ma yi li wari tuwan nɛ lo lɪi (li kominina tuwa bera ma li tunhiyase bera san'un ho sannu ma Bu petoroli leenu wari. Li wari nɛ desi li komini hɛ'ɛ tawɛ a bɛɛ wa.

Sɛmi 16: Ho Wafaranama do mi ju ma biyoyɛ:

- A haan han kominina ma han toosɛrela ma Ba toosɛra nɛ han ma' o mi na;
- De ce'u han rezinyanna toosɛra nɛ sanna Bu na san'un Ba nɛ sanna ma wa Tun Wo'aɓaju rezinyanna;
- Han rezinyanna toosɛra nɛ san Bu boo wure tawɛ a we wa Tun Wo'aɓajusiyo.

Nu III: A cira hinyan firobe ma Tun a'arinuna

Dɛmujun 7 : Han ha'ire be'inyan

Sɛmi 17: Biyo wure cira hinyan firobe ma Tun a'arinuna be maa cɛɛn ma han ha'ire nɛyɛ:

- Ho saradasiyamu ma ho polisiyamu wan ma hɛ li tunza wure na, a cece nii Bɛɛ mana bin. Ba saradasira ma polisira tawɛ a we boni siipɛɛ;
- MaliTun canmazinna a 'uzu de'ere nɛ lo juuso ma anmi ma biyo bo Bu;

- Malitun canmazinna ne viya ma li juBuwari tannu, ma lo juso 'anminu ma dede yayarisinu fe li Tun wure.

Demuru 8: canmazinna esinu mi paduBaa, Ba sannu ma Ba hinfirosinyan fenu, Ba Buwenuna ma Ba binni sannu (DDR)

Semi 18: Ba canmazinna paduBa ennu mide maa ne a Ba muwinnu we sin, a Ba we'anu we sin, a ba ne tawe ma sannu ma ba ne tawe ma ho DDR todada maa zuun le'awe. A ho MINUSIMA ma wa paari se ho toonu so.

Semi 19: Han 'Uzuwo beju juBuwa a mi lee 'tuwa ne se ho DDR toore. Ho tuwaso ni a beye: ho Wafaranama ciyoozo ma han 'Uzuwo beju ne sinyanna ho van'in ne Ba ta be na. Ho 'uzuso ma ho Wurobe be fasinu vanlo be se'se'era maa paari se ma we.

Semi 20: Ba canmazinna we'asannu ma ho DDR maa we ma we dede, a Ba yi wa Buwe mi paduBa 'enle. Ho DDR be cira Ba canmazinna ne Be sanna Bu, a Ba asiyo li paduBazun.

Demuru 9: Ba canmazinna cira'anu

Semi 21: Ba canmazinna ci'arobe maa Buwe mi hiya ho Wurobe van'in siyannu zeze li Malitun Wo'aBanu rezinyanna wure. A li MDC ma ho MINUSIMA tuwa dewe nuule na a sera ho toonu.

Semi 22: Ba canmazinna ne cira'a Bu cururu ma we wa Tun Wo'aBanu rezinyanna tunza, junasiyo na 'en Ba siin.

Demuru 10: Ba canmazinna binni we'arobe

Semi 23: Han 'Uzuwo beju juBuwa yiremarobera binni zo li Tun 'a'arinu tuwa (RSS) toonu serobee. Biyo yu wa anniyan Bu ma wa afiriki tun ma ho Dinmija BuBuwe Tuwa sariyala haan wa ma ha'iri tete.

Semi 24: Ho dinmija nibobora maa de wa Tun Wafaranama nuu na a ho tera zun ne se wa Tun ma wa yura wure a'arobera zinna.

Semi 25: Han Uzuwo beena a mi besi 'uzu ne piri'ala biyo li Tun a'arobe ma fesira.

Semi 26: Ho pa'a esiwuro ma piri'a biyo ho RSS be fɛsira ho Pa'a 'in ɛnna, yirawe a juBuwari vɛsi Ba canmazinna ma mi junasiyo azaa.

Semi 27: Han kominina maa yi polisila 'uzu nɛ a'ari han. Bun a befinyan nɛ zo wa Tun a'arirobee.

Semi 28: Ho 'a'arirobe hiyafa li komini waaso na , Ba loba na ma Ba nidan na a yoo ho rezinyan perezidan na.

Demujɔ 11: Ho niBuwetɛre finu

Semi 29: Han 'Uzuwo beju juBuwa a mi fi Ba niBuwetɛre ma mi ciinna nɛ a dorogi yɛnu ma ho seenu.

Semi 30: Han 'Uzuwo beju wura bɛɛna a hinfira'uzu besi, 'uzu nɛ fi ho Buwetɛre ma ho teewa wa bo'ozaa.

NU IV: Yura jɛyanmɛ-nucomu ma ladara be

Demujɔ 12: Yura jɛyanbe finu fɛɛla

Semi 31: Han Uzuwo bɛɛna a nuu nɛ han rezinyanna ma han kominina jɛyanmɛ be we be nɛ lo ma Ba nii nɛ mi han yurɛso.

Semi 32: Rezinyanna beju, a poo bun a han yi bɛɛna ma paari sɛ toore nɛ fi Ba yurɛ jɛyanmɛ ma biyo ho Wurobɛɛ bo la Bu.

Semi 33: Uzu we'a wa Tun Wo'aBaɗu rezinyanna yurɛ jɛyanmɛ be na. Ho uzuso nii a bɛyɛ: han rezinyanna so niibera'iro nɛ han yurɛso jɛyanmɛ wari ma sinyan we liya nuule yirawe a han yurɛso vɛnu ma waa be yi fɛsi fuwafuwa.

Semi 34: Ho 'uzuso ma hɛn a wure, maa paari sɛ ma wa nibobora yira we a han rezinyannaso vɛ ma waa.

Semi 35: Yirawe a wa Tun Wo'aBaɗu rezinyanna, o li Tun rezinyanna nɛ a fuwafuwa zerema be 10 bunmana be15 puwo to ho 'uzu nɛyɛ we'a : rezinyanna niibera 'uzu.

Semi 36: Han 'Uzuwo beju juBuwa sɛ'ɛsɛ'ɛrobe 'uzu tawɛ a hɛ'a wa Tun Wo'aBaɗu rezinyanna, a dɛɛ biyo han ma'o mina a han jɛyanbe yi fɛsi. Bɛ nɛ mi

ho sɛ'ɛ sɛ'ero a han ban'era nɛyɛ: ho Dinmɔa Ban'e, wa Afiriki yura jiyannɛ Ban'e (BAD), Ba AraBura Ban'e (BID). Bun we pinre betiin ho Wurobe van'in sinyannu bɛnnɛ.

Sɛmi 37: Esiwuro 'iro benu ma besiyo a farala wari pinre beɗu han fɛrɛra be fɛsinu bɛnnɛ.

Dɛmɔɗu 13: Huwo cɛɛziinnu yira a wa Tun wo 'aBaju be tere fɛsi

Sɛmi 38: A wa Tun Wo'aBaju rezinyanna ho Wafanama ma Buwɛra mi hiya han rezinyanna vɛnu ma waa be fɛsinu ma biyo Bu tuwara ho Wurobe van'in. Bun be na han 'Uzuwo beɗu fasi han fɛrɛla nɛ Bu wɛra wa'ati nɛ 'uta, nɛ heya, nɛ to sinyan ma biyo ho dɛmu'unwɛnnɛ nɛ be cira la ho yura jiyambe barala Bu.

Ho sɛ'ɛsɛ'ero 'uzu fenu mawɛ beya, ho wafarana maa zenɛ mi jɔdema, a heya ma biyo ho miniyan a mi nɛ, ma han wa'atira puwo nɛ Bu wee yi, ma biyo han 'Uzuwo bɛɛna na Bu wa. Han jɔdemaso cira biyoyɛ:

- Han la'olizunwin be, han tinzunwin be, han 'irizunwin be ma han toosɛna be;
- Han jɔdiyo be fɛsinu;
- Han wɛnna be fɛsinu, san'un hɛn nɛɛ nɛ wa Tun aBaju rezinyanna vɛnuu maa we sin;
- Li tunhiyase nafobe ma li wosonu pa'a kuran nɛrobe be ;
- Han toore be fɛsinu, san'un Ba hanna, Ba yira ma hanzawe ma Ba saradasi dan tore yinu sinmu;
- Ba nii nɛ ya luwo lo li Tun han hinyan duwduwe be na aronaBuwenu 'ɛsinasemu ma ba nɛ wure nafobe tunniyan li duweduwe nuderobe na fɛsinu;
- Han nu'unwanmana, ho hɛnadɛɛrobe, li duwayi ma jiwɛna be fɛsinu;
- Ma Bu aranirobe ma wa ladarabezuunle be fɛsinu.

Sɛmi 39: Han 'Uzuwo beɗu ta a mi de yeremarobe Bu aranirobe ma wa Tun ladarabezuunle 'ɛnle ma biyoyɛ:

- Bu aranirobe ma wa yura ladara tawɛ a jɔu we Buwa ;
- Wa Tun tanre torebe ma han wuronu cɛ'u de na ;
- Cɛ'u binni de Bu matun ma masin aranirobe na, yirawe a Bu aranirobe we nuupɛɛ yirobe ;

- Inivɛrisitera te'anu ;
- Wa rezinyanna ladara sinyan mananu zunwin te'anu ;
- Wa ladara ce'u denu na ma yira ma hanzawe zunwin te'anu.

Sɛmi 40 : Rezinyan pɛɛ zun nɛ toonu waa san wa laadara sinyan be mananu maa hɛɛ a dera ho wafaranma nuu na.

Li zunso Buwa li rezinyan toorezunwin, bun be na, libe cira ho rezinyan niibera'uzu pɛrezidan.

Sɛmi 41 : Ho wafarama ma han rezinyanna maa bɛɛ toore tunwan todɛɛ nɛ Ba sɛ ma wɛ li zeremii, yirawe a han rezinyanna vɛnu ma waa be fɛsi.

Sɛmi 42: Ho wafara do mi ju a mi desi han kominina cɛɛnnasemu be Ba mɛrela nuule. Ho wafarama nɛ tooreberesa wari Ba.

Sɛmi 43: Ho wafarama naa nu a han Kominila we nucomu ma tunwan binyan. Han yɛɛ e wari yi a de mi komini toore.

Sɛmi 44: Ba be sɛ'ɛsɛ'ɛra we lee vanlo wa'ati ma wa'ati a zenina li warileerobera hɛ'ɛ.

Sɛmi 45: Ba nibobora nɛ wure domi ju li hɛnlitun duweduwe bee, tawɛ a tii mi judema ju ma li wari nɛnu wa Tun Wo'aɓaju rezinyanna na, a han toore nɛɛ fira ho yuraso niyanmɛ yi sɛ. A bun fɛsi ho Wurobɛɛ ma ho jiɛwɛɛ li Malitun.

Ju V : Sinɓuwenu, Tinyanbe ma nucomube

Ɗɛmuju 14 : Sinɓuwenu ma tinyanbe

Sɛmi 46 : Han 'Uzuwo beju bɛɛna a Wurobɛɛ hiya fɛ biyoyɛ na :

- Sariya nɛ cara ho hɛra, li juɓuwari ma ho jiɛwɛɛ li Tuun wetenu;
- Iri wenu nɛ hiya fa ho tinyan muwinnu, ma ho jiɛwɛɛ 'uzu na (CVR) be fɛsinu ;
- Uzu nɛ toonu a ho 'anlo ma li Tun wari yi'arobe fi nu be fɛsinu ;

- Loo wa'uzu ne zu'uni ba ne wure ne to lo nucorobe tunna besinu ma nii Buwe, nii teewa.
- A pin Ba hinfira asozora Buwenu na. Han 'Uzuwo beju ta a mi se ma loowa'uzu ne a se'esese ho niiBuwe ne wo hinyanfinu wa Tuun;
- A zu'uni ba ne wure to nii wa a Bo, a dumana , a wara woBe han hinyan wa'ati;
- A fesi ho iri wenu yirawe a lo nucozo niibera anmi wa Tun;
- A yeremarobe zoo ho iri wenu yirawe a Ba nii wure zuun a ho wa we ma tnyanbe, ma yi'uwe. A wa maadanna Wurobe yi mi yura ho iri wenu.
- A lo iriwero waa le vo iri yi iri jucan, a sariyala wurofesi han Ba nii wuree;
- A Ba iriwera ma ba ne de Ba nuule na, yi ha'irifuwerobera ne se matete;
- A de ce'u Ba jucanna toore na ho iri ;
- A de ce'u wa maadanna iri werobera na.

Demuju 15 : Nucomubera

Semi 47 : Han 'Uzuwo beju juBuwa a mi be ne bee wure li duweduwe yan leena mi yura, a yaara ma'o a ba binni aroBuwe mi maana zunwin hera ma 'esinaserobe ma biyo ho « OUA » tuwa sariya bo la Bu li zeremi 1969. Ba yi nuderobera.

Semi 48 : Han uzuwo do haari ba ne wure tore waa san lo nucoro niinbe a Ba a de wa Tun nuu na a ba ne wure ya luBo Bu binni aroBuwe.

Semi 49: Ho nucomubera ma politi'i bera Bee Buwa. Bu Bee ceciya nuu wo.

Nu VI: Wa nibobora judema ma Ba nudebe

Demuju 16: Han 'Uzuwo beju ziinle

Semi 50: Han 'Uzuwo beju zuun lo a mibe tere'omu, mi yi'uwe ma mi toonu senu co'oya ma ne a hobe Wurobe neye ma yira se.

Semi 51: Han 'Uzuwo beju lo mi fara Ba politi'l wera se, Ba niibinyan 'uzu se, Ba hanna ma Ba yira ma hanzawe tuwe se, Ba 'unpara nela se, Ba juma'arala se, Ba ni'aranina se ma han dinenala waahecala se a Ba de mi nuu na a ho Wurobe neye ci mi cile.

Ɗemujun 17: Ba beyuwara toore

Semi 52: Ba beyuwara ‘uzu waaheca a Alizeritun. Lo toonu a ho Wurobee fəsinu. Bun be na, lo:

- Wee tɛtɛ mi juvanle han ‘Uzuwo beju wure na;
- We be han ‘Uzuwo beju maa bera a ho Wurobee maa yira wan;
- A lobe se han ‘Uzuwo beju we vɛ, a vɛre woo yi hinni mana, a duweduwe beenu yi zoo ho Wurobee bee.

Semi 53: A Ba beyuwara ‘uzu maa hɛ’a ho dinmija, a wuro ho Wurobee cunnu be, yirawe a nii yi a de wa Tun nuu na a fəsi la ho Wurobee sariyala.

Ɗemujun 18: Ho dinmija wure ‘uzu toonu

Semi 54: Ho Dinmija Wure ‘Uzu a ho Wurobee nudero na ma biyoyɛ:

- Ho Dinmija Wure Fufa’a (ONU), Afiriki tun juɓuwari’uzu (UA), CEDEAO, UE, OCI ma nibobora tunwan ho dinmija do mi ju a mi cɛɛ ho Wurobee hiya ma mi nudebe;
- Wa Afiriki juɓuwari Tuwa (UA) hɛra ma ho ‘a’arinu niibera’uzu ma ho dinmija wure fara a Ba de mi nii ho Wurobee nɛyɛ bee. Han niibera’uzuwo so tawɛ a l ba nɛ wure a Wurobee ze’usiyo ju;
- Bu fara ho ONU se a ho de wa Tun nuu na a ho fəsira ho Wurobee ma wari nɛnu, sinyan nɛnu yirawe a han’uzuwo nɛyɛ (DDR, RSS ma ho Buwetɛre be fi nu) be yi fəsi.

Semi 55: Han ‘Uzuwo beju juɓuwa a mi besi uzu nɛ sɛ’ɛsɛ’ɛ ho Wurobee wɛnna ma ho vɛsirobe. han ‘Uzuwo beju wure nii ma wa nudera wure nii ma de ho ‘uzuso.

Semi 56 : MINUSIMA, ma ho ONU dɛdɛ ma todɛdɛ ma li Tun toosɛlela wure ziinle Buwa hobe Wurobee vɛsirobe bee.

Ɗemurɓu 19: ho Wurobee be se'ese'ero

Semi 57: Han 'Uzuwo beɓu beɓna a mi besi li CSA, 'uzu ne se'ese'e ho Wurobee be li Malitun.

Semi 58: li CSA nii a beye : Malitun Wafaranama, han 'Uzuwo beɓu ne sinyanna ho Wurobee vanlo, Ba beyuwara 'uzu (Alizeri, Burikina Faso, Moritanitun, Nizeretun, Ciyade tun, CEDEAO tuwa, ONU tuwa, OCI tuwa, UA tuwa, UE tuwa). Ho ONU hera ma 'a'arinu niibera 'uzu fara a ho cee li CSA na a sera ho Wurobee toore. Tuwe cururu ne de ho tuwa nuu na ma wari wure vo a Ba Buwe ho Wurobee Buwaru.

Semi 59: li CSA perezidan a Alizeritun. Lo nuderu ho toonu a Burikina fasotun, Moritanitun, Nizeretun ma Ciyadetun. Ho 'uzu we fe we Bama'uwa .Tunwansina, ho daa fe we febinnu, a yi a bun tawe Bu. Ho fero be ma we a 'iro, cuwe ho pinyan. Bun pan Bee fenumawe binyan a Bu yi suBuwa.

Semi 60: Li CSA toore a henyɛ :

- A we ho Wurobee se'ese'ero be, ho toore senu ne Bee ya ho MINUSIMA ma dinmija wure 'a'arinu tuwa toore senu ;
- A zeni biyo ho Wurobee toore ma sera wa'ati ma wa'ati. A we be ne han wa'atira so ma anmi na ;
- A wuro ho Wurobee sariyala beriya fesi a wanni yi mi han bee han 'Uzuwo beɓu pantiinle;
- A haan Ba ma ha'iri, a Ba bee be ju'ere wa;
- A heni wo Wafaranama na, a ho tii mi judema ju nee ne a Wurobee vesirobe ma yira wan. Ho Wafaranama judema beriya a hen ye:
  - I. Ho Wafanama toosera ma wa Tun Wo'aBaru rezinyanna toosera senu ma we;
  - II. Ho Wurobee sariyala vanle yinu fuwafuwa;
  - III. Li wari ma Bu tooreserosinyan ne nu han rezinyanna toosera na;
  - IV. A we be ne li tunza binni dera mi nii li Tun venu ma waa tore o bara wetiya ne a zozaa, saradasiyamu ponu denu Ba yira ma hanzawe na, Ba nii denu han wetiya we'anu.

ma yafa ne loo ho Alizeloo Wurobaɗe yii ,to bun mɛɛnu fɛn fuwa pinle be Buwɛhootin 'a ve pinle Buweme ma pinle bena.

Din wa'ati so wawiri ho Wurobaɗe ma ho jiwɛse wɛnna benu ho Mali za se,'a fɛsi Mali finnu,demo'arati'i ma hɛɛnu wɛna,bera tuwan,hɛra vɛnu ma wa,demo'arasi ma tɛwɛbena sincirii.Bu seri Ba Mali za ne luBuwo Ba 'aronu mi ɛnna,Ba fɛsisenu mi ɛsile a ja de Ba sɛnumasiyo nuna wa Tun wure.

Li wa'ati ne bo ve hɛma ma li mɛɛnu

Li wa'ati ne bo ve ma hɛ wɛɛ 'a ho Wurobaɗe vanlo yi sinyanna vo. Din wa'ati soo, ho mananu sariyara ne mi ho Wurobaɗe vanlo yii tawɛ 'a zinni zozo, mananu sariyara 'inyansiyo tawɛ 'a zinni wa tun Wo'aBaɗu reziyanna yii 'a han mananu sariyara so ja vɛsini.

Han be mananu sariyala so hɛma 'a hɛn yɛ:

- A sɛɛ han sariyara 'ɛ'ɛ fɛsinu wure ne waa san Mali zun'in vanlo ma politi'i,pɛɛroba ma feenuna, tɛ'ɛsɛpɛnu zɛvɛnu,nucumu ma haaremu, tinmuwinnu ma BuBuwɛ jiwɛse ;
- A binnitin ho wete wenu wan wa yirawe 'a ho we se han ɛsilera , rezinyan yi,li Tun yi,li wa'ati ne bo ve yii,wetenu ne be'asi nii 'a ja fɛsi ho Wurobaɗe yibera ;
- Ho hɛra fɛsinu ma mi terenirobera zinninu,bun ne vunnuni han fuwo ma ho pa'a fenuna ma ho pɛɛroba ma ho pa'a we'ana cɛnnu wa tun wure ;
- A fe soBi ho Wurobaɗe yibera ne wa san ho niizannisume ma Bɛɛ zuun dan 'otena ma Bɛɛ pin nuu, Bɛɛ sɛ nuu desi ma 'a anni be'uwe weroso na;
- A be ho Wurobaɗe na ma biyo ho yibera bo'alasi.

Yirawe 'a wa Tun pan vɛsi, han pɛ'ɛ dan pan zinni mi cini tuwi fuwa ho Wurobaɗe yibera yi yu wan bo.

- Wa Tun Wo'aБагу pan'anmana dan nuupеε zin mi εnle dεn ju na tuwi fuwa ho Wurobεε yibe ju yi tu bunmana, 'a ho Wurobεε vanlo yi sinyanna vo. Pan'anma nε tawε Bu to ho Alize 'Uzuwo beju piri'a ba;
- Ho Wurobεε sariya 'ε'ε yibera tεnuna ma li wεnna piri'a benuna;
- Ho Wafaranama tawε 'a zeni ma ho foroБа'iro (zun'in 'iro), pinle be Буwεju, 'a Ba lee wetenu finnu sariya;
- Han wetiya tawε 'a we Rezinyan yii ma εsilee 'a heya ma ho Wurobεε wa'ati nε bo ve, 'a Bu Бεε pε pinle be 18 hε'ε wa.

Nutirobe 2: Hinyan finu ma Tun a'arinuna be

I.Tun a'arinuna wεnna nε bosi ve

Ho 'uzuzo nε toonu waa san han hinyan finu be ma li Tun 'a'arinuna be yenu na, li CTS nε a 'uzu nεε fεsi li Tun a'arinuna be wεnna bosi. Li CST maa se ho CTMS (Tun Paarina A'arinu 'Uzu be fεsiro) toore nε we bosi ho Wa'adu'u Wurobεε hεBuwε a so vana Alizeloo ho sεtanberepinyan, wozomε be16, li zeremi 2014 :

a.Ho Wafaranama nii, ma han 'uzuwannina waahecara, ma han uzuwo wure nii nidenu ho CTS ma han uzupaarila (EMOV) ma mi cira'arobera han rezinyanna nε toonu 'a urasinu ma sε'εsε'enu.

- Ho CTMS nε dowa, maa sε mi toonu tuwi fuwa ho CTS be yi fasi;
- Ho CTS nii a bε yε : Mali tun canmazinna nii hoozin ; uzuwannina juBuwari 'uzu waahecara nii tiin ma bε'a nii tiin. Ho MINUSMA nii niju (ma ho CTS perezidan), Ba beyuwara 'uzunuu nii'ere ma ho Dinmija wure saradasira nε mi Malituun 'uzunuu nii'ere niimi ho CTS;
- Ho CTS toore a hεn yε:
  - A heni han fuwo vunnuninu han 'Uzuwo beju azaa ;
  - A sasori 'a han fuwo Бεε huwo ;
  - A wee binni fεsi ho 'a'arirobe wεnna 'a ja sε'εsε'ε han ;
  - A zeni han yurε nε leena maa wa Ba canmazinna paduBala ;

- A zeni biyo han ‘uzuwannina hinfiradan binni sanna yi wa Tun sarawasu.

b.Paarina A’arinu’uzu (MOC) ma li Tun ze’ula huwenu ma canmazinna paarila ‘uzuza be fenu

- Wozome 60, ho Wurobɛɛ sinyannu bɛnnɛ, ho CTS maa fɛsi li Paarina A’arinu’uzu ma li Tun ze’ula huwenu ma canmazinna paarila’uzuza ;
- Li CTS maa zeni biyo li MOC be maa vesira, li ‘uzunii ma li toonu. Han uzuwo beɗu maa bɛɛ uzupɛɛ saradasila ɗuzo wa, han uzuwannina ɗuBuwari ‘uzu waahecara ɗuzo wa ma han ‘uzuwo nɛ’a nii nɛɛ zo li MOC;
- Ba militɛrila ɗuso benu ni’ere lee ‘a be Bu ɗuu ‘a lo ɗuni we han ‘uzuwannina ɗuBuwari uzu waaheca ni’ere ‘a cɛɛ hɛn ‘a ni’ere na;
- Ho Dinmija BuBuwe saradasira ‘uzu nɛ mi wa Tun ma li MOC ma paari sɛ ma wɛ;
- Li MOC maa de han paarinahuwenu ma canmazinna paarila wa’atira, a heca han waa ma Malitun saradasira ma han ‘uzuwannina ɗuBuwari ‘uzu saradasira ma han ‘uzuwo nɛ a nii; Bu yi we yi MINUSIMA nii ma ho Dinmija wure saradasira’uzu nii (han Paarinahuwerobera ma han wenu co’o mi li MOC nuule). Ho paarinahuwerobera beya tawɛ ‘a we heya ma li wozome be Buyatinni zeze ho Wurobɛɛ vanlo sinyannu bɛnnɛ;
- Li MOC tawɛ ‘a sɛɛ ‘a heni ‘a ɗa zuun Ba hinfiradan nɛ ‘u’uwawɛwa fe’ere werobera ma Ba tecɛnnu;
- Han wozoma Biyatin (60) nɛ san ho Wurobɛɛ sinyannu na, li CTS ma li MOC zeni mi wɛnna ma han daBerela nɛ tawɛ a cɛ yirawe awa Tun Wo’aBanu a’arinuna be fɛsi, han yurɛ nɛ be he ma hɛnɛ ‘onuɛwa fe’ere yi we’a yi ma hinfirosinyan fe’anu. Bu wure ɗu ‘a fe fesoBi ‘a fe ‘unwan ce be ɗu Ba ‘onuɛwa wɛ ma Ba ‘onuɛwa bɛnnɛ, Ba zo’anu li sarawasu ma Ba hinfiradan binni sannu bunmana toore yeremanu nɛ li DDR hecawaa.

c.PaduBa 'enle

Han wozoma Biya Buwe (30) ne san ho Wurobe sanyannu na, ho CTS maa zeni han yure ne ho paduBa 'enle ma han hinfirsinyan fe'anu yi we 'a yi. A ho MINUSIMA hanni han Be yure so we'anu 'a han tawe 'a we'ave wozoma be Biyahoozin azaa'a han we ne'a yere fuwa han yi to'a vo;

- Han wozoma Buwe ma Buwe (30) ne san ho Wurobe sanyannu na, ho CTS zinni Bu bera mi wozome ne 'a Feviriye wozome 18 li zeremi 2014 ne wa san ho 'onawefere ne be wura ho Wurobe yi 'a li wozome ne Bu hiya Buwera de;
- Han wozoma BiyaBuwe (30) ne san ho Wurobe sanyannu na, han 'Uzuwo beju ne mi hinfira wure yere ma Ba hinfirsinyan ho CTS na ma biyo Bu barala ho Feviriye wozome be 18, li zeremi 2014 zeze.

II.Ba hinfira dan sannu li sarawasii

Han wozoma Biyatin(60) ne san ho Wurobe sanyannu na, to Ba sannu 'uzu tawe ma besinu

- Ho sannu 'uzu nii 'a Malitun sarawasu saradasira, han 'uzuwannina juBuwari 'uzunii ma han 'uzuwo ne'a nii,'a paari se ma we, 'a cee ho tuwa ne heni ho Wurobe neye be ;
- Li Mali tun Perezidan lee betannu ne besila nuu ne zuunrobe ma danrobe Buwa matete Ba hinfidan seenu li sarawasii 'uzu ju ;
- Han wozoma Biyana ma Buwe(90) ne san ho Wurobe sanyannu na, ho 'uzu so ma li zo'in konseyi RSS de lee tanma,'a be he'e ne wee zoni 'a yi li Mali sarawasii a ja we ne han yere (garadi) ma mi wuwe ;

- A ƙe Bu na, han hinfir'uzuwo wee ne Ba hinfidan ne miniyan zonuna yere ho Wafaranama na ma ho zoriro'uzu a cƙe li zo'in konseyi RSS na 'a dera Bu semu pinle be hoozin azaa ;
- Ho zoriro'uzu ma li zun'in nibera 'uzu, ne a ho RSS maa paari ne ha'iriyo ne waa san han yarala cira'arobe ma ho binnizonu. Ba hinfiradan ne yarala yuwa yu, to ba zoma han da yi. Ba ne yi mana sinnu juna 'a pan zonu, to ba da 'enzanni bunmana vanna 'inzanninu bunmana beredesosi.

III.Hinyanfrosinyan fenabesininu, hinfira wara'anu, Ba binnise'anu (DDR)

Han wozoma Biyatin (60) ne san ho Wuroƙe sinyannu na, li Tun zinni 'uzu ne se ho DDR toore zinni:

- Li Tun DDR 'uzu ma ho Wuroƙe heninuna tuwa maa paari se ma we ;
- Li Malitun Perezidan betannu maa fesi li Tun DDR 'uzu vesirobe ma li nii, a ja besi li perezidan ne 'a, nuu ne bezuunle Buwa matete, a be beɓna Ba zanma na ;
- Li Tun DDR 'uzu cirarobera 'a : politi'i 'uzu ne ha'iri be bo, DDR toosera'uzuza ne juwanle ma li Tun DDR 'uzunii mi we han tooree, ma han rezinyanna DDR 'uzuwo;
- Ho DDR toosera 'uzuza nii 'a bezuunnatetiya, Malitun sarawasu nii, han 'uzuwannina juBuwari 'uzu nii ma han 'uzuwo ne'a nii, a cƙe han minisiterila (shanBazunwin) ne wure toore cira Bu, ma han yure nii ne lee'a.
- Han wozoma be Biyahoozin (120) ne san ho Wuroƙe sinyannu na, li Tun DDR 'uzu ma ho Wuroƙe heninuna 'uzu maa paari we'a li Tun DDR dada ne do Ba nii wure niin, a ho we zozo a se Ba nii wure ha'ire, ne be ta na, ma mi nafobera piri'arobera.
- Ho MINUSIMA toosera ma nudara tunwan toosera maa de li Tun DDR 'uzu nu na;
- Ho Wafaranama ma mi nudara maa zin ma li Tun DDR 'uzu ma han rezinyanna ta vesirobera warileerobera ma han sinyanbe ;

- Ho DDR dada beyiraleenu waa san Malitun ma mi nudera wure na.

IV. Sarawasu pa'a ma a'arinu bebeninu a fe li Tun wure

Han wozoma Biyatin(60) ne san ho Wurobee sinyannu na, li MOC, 'a fe li CTS na, maa paari we'a hinyanfinu ma a'arinu 'uzuza ho Wurobee heninu tuwa, wan tete ma kalandiriye zozo ne bebeni li sarawasu finnu ne binniyan we'a wa Tun Wo'aBaru bena.

- Ho bebeninu pilaa ma kalandiriye tawɛ a fesi wa tun Wo'aBaru bena 'a han tawɛ de Bu bannu niin, Bu varavararobera, ma bera ne waa san 'a 'arinubera;
- Han 'Uzuwo beju ne binniyan we'a bebeniyan ma hinfirosinyan wure 'en Mali tun pa'a nuu ;
- Li sarawasu nii ma ho pererobe 'uzu ne binniyan we'a li bebeni bena a ba 'a'ari wa Tun za na li yii, ma wa tun sunwin ma han tunwanbinyan 'a ja fi li zannisunme.

V.Hinfiro ma 'a 'arinu be binniwe'a fəsinu

a.Han wozoma Biyatin(60) ne san ho Wurobee sinyannu na, li betannu ne leena li zun'in nibera'uzu RSS binnitin, yirawe a han 'Uzuwo beju ne sinyanna ho Wurobee vanlo nii niin 'en, ma han yure nii ne Bu cira, 'a ho wan dan vesini.

- Han wozoma Biyana ma Buwe(90) ne san ho Wurobee sinyannu na, li CN-RSS za'i mi toonu de ho hinfiro ma ho pererobe wa, Ba nudena ma Ba nii ne yure Bu cira ja de ho za'inu nuna a bun ne bene yi binnitin a be wan'ere ;
- Han ziinna ma han toore ne wa san Bu pererobe a li CN-RSS ne han,'a han wafuwe perere niin 'en (luwebere,luwe,'unwin,perere here,wɛn 'inyan, pa'a annina, ma sunwan) mazina ma hema ne duhiyawa(nii 'a'arinuna, tɛnyanbe, zinninu ma tɛnyanbe fɛnu, dinmiyan beheBuwa finu, BuBuwe werobera, fi nuna puwi, sorobera, tun fenuna, sunwan 'e'sɛpɛnu, cunrobera, 'e'sɛpɛnu ma heninu ho pererobe vanle wa,etc.).

- A li CN-RSS wee sɛ'ɛsɛ'ɛ 'a ja heni li sarawasu nii ma ho pɛrɛrobe li Tun wure, yirawe a' yi'anmi de han sariyala ma li tun niinbe wa.

b.Li Tun polisila'uzu besinu

- Han pinle be Buweɲu(12) nɛ san ho Wurobɛɛ sinyannu na, li Tun polisila'uzu finnu danrobera ma mi sariyala wure binni we'a zinni, han pɛrɛrobe 'Uzuwo beɲu tuwan ma wa Tun polisi 'uzu aza tawɛ 'a we zozo nuu pɛɛ ma mi wan,li Tun polisila'uzu nii ma Ba san'anu yati 'a fɛsi ,Ba 'araberinu,ma 'a wee de mi ɲunasiyo zoomu 'a ja zuun pa'abe wenu ma sɛ'ɛsɛ'ɛnu.

c.Yurɛ 'a 'arinunabera na uzuwo be fɛsinu (CCLS)

- Han wozoma Biyatin(60) nɛ san ho Wurobɛɛ sinyannu na, han yurɛ 'a 'arinunabera na 'uzuwo be fɛsinu(CCLS) heni Buwɛ'a ma bɛtannu ho rezinyaan ma bɛnnɛ li kominii (rezinyan pɛɛ ma mi CCLS mi loobenu, komini pɛɛ ma mi ta CCLS) ;
- Ba nɛ li CCLS tawɛ de niin Bɛ mi ho pɛrɛrobe bee ma ho tinyanbe bee mi ɛnle, li Tun polisila'uzu finnu nii, mi ɛsile nii nɛ leena, haare pa'a nii, dinɛna nii ma nasinu nii, haare 'uzu nii ma Ba hanna ma Ba yira 'Uzuwo beɲu nii. Han CCLS la wee nɛ ha'ire ma turobera mi ɛsile tinmuwinre na ma Bɛ nɛ zan ho pɛrɛrobe wa, Ba wee dewɛ nule na 'a pari'ara Bu cunwanrobe, ho wurowe'anu ma Bu bera nɛ suwanni wa ɛsina nii na ;
- Han CCLS la tawɛ 'a wee fewɛ pinyan wo pinyan cuwe a Bu yi sin yirawe 'a Ba za'i mi toonu ho pɛrɛrobe wa 'a Ba yi turobera nɛ'a.

Nutirobe 3 : ƳƳe pɛnu vɛwɛna werobera dada, nucomu ma ‘urubedan li Mali tun Wo’aƁaru rezinyanna wa’ati Buwiri, wa’ati ne too.

I.Turobera ne bo’asi ve

A heya we ma Bu bera ne mi ho de’emu VI ne ho Wurobee ma li wa’ati ne do ve, Bu werobera ne ‘Uzuwo beju Buwariyo mi ju wa ‘a cunnu mi li Mali tun Wo’aƁaru rezinyanna nii wa ‘a tawe ‘a we weere :

1. Ara ma vɛɛnu

- Li la’oli Buwehiyazonu, li zeremi 2014-2015 Gawo, Tunmutu ma Kidali rezinyannaa ;
- A biyo han la’oli zunwin fo’a a han besi din juden so wa han Be rezinyanna soo;
- Han la’olila zunwin yi hɛna ‘a Ba he Ba hanyiraza dile be 314 ‘a cɛɛ han.

A de pa’a han la’olila vesinirobera ma :

- Hɛn yara Bu binniwe’a tenu ;
- Li la’oli sɛrosinyan ‘onu lii (sura fuwero sinyan) ma li dooriro sinyan ; ma
- Ba ‘aradeza junasiyo binni’aronu fuwafuwa ho Gawo Tunmutu ma Kidali rezinyannaa ma sinwɛro.
- A cira’a Ba ‘aradeza ne yu mi diyɛfu (DEF) ‘a ‘o Gawo ma Tunmutu akademinaa ;
- A san mɛrila jusora li duweduwe wa’ati;
- A te Arale Pɛpɛɛ (EAT) a ‘o sinyan han yi ;
- A fɛsini Ba ‘aradeza ne pasiya mi ba’i (BAC) zo’anu li iniverisitee ;
- A suBuwari Ba hanyiraza , san’un Ba hanzaweza ma la’oli wenu;
- A huweni biyo ma vɛnu ‘arale zun ma toonu sɛrosinyan Kidali ma Tunmutu rezinyanna ;
- A binniwe’a li Gawo zun’in ne wa san li vɛnu bera ‘a te wure.

2. CoheBuwe

- A de pa'a han yure ne waa san li coheBuwe be (CSCom, CSRef, ma rezinyanna tinzunwin bere) ma :
- A han tooresero sinyan we boni ma Bu tin boninu tinzun pɛɛ ma mi hɛ'ɛ
- Han tinzun sinyan ne yara Bu binni we'a zinni'anu han rezinyanna neye Gawo (03) Tunmutu(03) Kidali (05).
- A binni aroni Ba du'aturala mi toore dan sere ma yiwero (pirimu, nudena fɛsinu,...) ma pɛɛrobera ;
- A mɛrela du'atirala 'a dera nuna li duweduwe wa'ati ;
- A be ba ne 'a Ba du'aturala tetiya si wozoma yenɛ a Ba vari Ba vanvanna han rezinyan tinzunwin bere (sinvannu, yiravannu, lɛɛnuvannu) ;
- A lisini Bu tinya a han Ba bannibasiyo ma Bɛ Ba binniyan 'u'a manana ;
- A fe ce a ja wuwɛri vannu ju ma Ba du'aturala 'uzu ne wee hɛ'a ;
- A zuun hanyiraza ne dirobe ju Bɛɛ tu ma pa'a serinayinu ;
- A pɛ han Buwɛvanre be han rezinyanna betin soo;
- A te coheBuwe zunwin betin ne sura Kidali, Gawo ma Tunmutu.

3. Nube

- A binni we'a Bu ju yure ne yara (forazi, biyo juwinre buwo) ;
- Kidali forazi fɛsinu ;
- Gawo forazi fɛsinu ;
- Tunmutu buwi-sitɛɛni fɛsinu.

4. ɛsile nafobe binni we'a vɛsininu

A fɛ li vɛ ma Ba biya mananu binni zinninu na :

- Ho yura nii ma Ba nizunwinsiyo werobera binni tereni'anu ;
- Li venu niyanme bera cara'anu ;
- Ba sebiya cuwonu binni zinninu ze'ere wa ;
- Han moto popera binniwe'anu a han na han nun'unwin ;
- A de Ba Hanna Ba yira nu na li venuu, Ba biyo han'anuu, li duwayizoo, ho vunuzoo ma ho nuwarii.

Bu yiraleenu wenna:

- Bu bera ne wure do mapu ho Wafaranama han 'Uzuwo beju wure ne we'a ho Wurobe ho Alize loo diya do mi juBuweni to mi lee Bu ma mi wenna wure yira han yure nii ne Bu wa san ;
- Ho Wafaranama ma mi nudena a na li tannu lo Bu yira ma lee Bu ma mi nafobera wure ;
- Ho 'uzuzo « Diyorobera, Venayinuwe, Ni-esere nu ma Buwebeden » ne ho Heni 'uzu ne za'i ho toonu ma Bu bera dada. Ho komisiyan nude nii 'a lo bewe'aro nii ma han 'Uzuwo beju ne ni'ere. Nu pene ne ha'iri se da se toonu ma ho 'uzu so. A lo bewe'aro we de li wozome ne ho 'uzu nii yi ferawe ;
- Bu werobera ne mi li jutirobe neye a ho Dinmija Tuwa'inso tawe 'a zinni han ho wan wa ;
- Ho Wafaranama pe Ba nii neye be, hanyira nizunwinsiyo, de'erela, hanyira ne juBo'uwe ja'anmiyan, Buwahanna, hanna nizunwinsiyo, Ba 'oro'ara yira, juyana ma hera, etc.
- Bu wure yi yu wan bo to wa tun ve ma wa, senuma di'a 'en to li Venayinuwe zerema sere yati ju ti ;
- Han 'Uzuwo beju tawe 'a fi mi yeriya na yirawe 'a Bu werobera ma han dede ju ti;
- Han 'Uzuwo beju do mi juwin 'a li tun pererobe ma Ba nudena pererobe be te tun.

II.Were ma hiro turobera

A heya ma ho Wurobee de'emu IV ne yibe waa san wa tun Wo'aBanu rezinyanna, han daBerela ma Bu werobera ne tawe 'a we han rezinyanna so 'a henyɛ:

A fe han enna ve'anu ma wa, Bu dirobe ma ho banmu pererobe, Bu bene tawe 'a zinni bun juna a biyoyɛ:

- A de Ba beduwa ma nun'unwan ma bebinyan leera nuna ;
- A zuun han daBerela 'a we a bu'unina han vɛwa ma Ba biya;
- Ba biya coheBuwe ma Ba varile luwa han rezinyanna ma han esina tawe 'a 'ura na;
- Rezinyan pee biya coheBuwe 'uranu na;
- Ba ne we zin Babiyo coheBuwe bera we 'aroni'anu mi yure dan ma scrosinyan ne ju tu;
- A Buwe han cini 'unwan'unwan biyaza a we'a juza cururu yuwɛɛ;
- A cara'a dirobe 'a ne Ba buwanna nii na;
- A zuun wa zo'in dirobe pererobe 'a 'a'arina sese;
- A fe zuun yisuBuwe ne waa san dirobe pererobe;
- Zun'in Pererobe Dirobe besile zun'uranuna;
- Ba buwanna nii han'anu ma Bu dirobe;
- A fe han yure ne dirobe Bee lo ma dirobe;
- A de pa'a Ba biya duwayi na mi yura ;
- A fi li henle zonu ho ba, ho buware, han vun'en,ma han booree;
- A fe vɛwa Bu ju ziinle can bun danre ne cira dan;
- A zuun Ba muwenbiya 'uranuna bun de ce'u li 'unwin na ;
- Ba hun'uwa finu;
- Li venu ma Ba biya dada yati 'orosinu.

Mi 'esile nafobe binni fesinu, Bu bene 'a we'a:

- A binni o Ba yira, ma Ba hanna han Buwaforo'uzuwo ;

- Han 'Uzuwo beju ne cunnu mi Ba yira ma Ba hanna wa fesi'anu (tuwe bunmana'uzu nafuwanso (ɛsɛpɛnu, somɛɛnsi);
- A he o Buwaforo toosere, a o san toosera;
- A viiri Ba yira ma Ba hanna mi enna danrobera wa;
- A bonini han toore ma han toore sere mi sa'o;
- A zuun ote 'oroliberinu toonu piri'anu ma toore nenu nii na ;
- A zuun Ba nuwariwera cɛɛnnu ;
- A zuun nuwari luwe we'anu li Mali tun Wo'aBaju rezinyanna ;
- A li 'e ma han toonu sɛrosinyan yinu Bɛɛ we duweduwe;
- A Bɛɛ hin yura ne duwayi 'a we ma sa'o na a yi bun ne 'o zuun nii, nii yan zuun'o ;
- Ba yira ne la'oli yara ba ne Bɛɛ zo la'oli, Ba hanna, Ba yira ne dipulomu mi 'a Bɛɛ yu toonu wure tawe ma dada ne cunnu mi Ba wa;
- Ba nuwari wera perinu ma we ;
- A zuun bera ne cunnu mi fɛsinu ;
- Bu bera ne bu'uri ho cunnu yinu Bɛɛ we do;
- Han yure dan dɛɛnu Ba nuhunwan se 'a sewa;
- Han yure ne wee de han 'eza 'a Ba nii jiyanna'a han yureso boninu;
- A han hen'en we boni (piri'anu, dɛɛciri ma colee) li Wo'aBaju rezinyannaa.

A fe han toore sere zunwin tetiya tenu na, biyo ne we Bu 'a:

- Han wenna we'anu ;
- A ce Kidali, Gawo ma Tunmutu ho wan'inna ;
- Gawo-Buremu-Tawusa ;
- Buremu Kidali ;
- Kidali-Timiyawini(wa ma Alizeri sun);
- Anɛfisi-Tesaliti-Bordj Baji Mu'untari ;
- Kidali-Mena'a ;
- Ansogo-Menaka-Andelabu'ani-Wa ma Nizɛri sun ;

- Goma Finnu-Tunmutu ;
- Duwanza-Tunmutu ;
- Duwanza-Gawo (binniwe'anu) ;
- Gosi-Guruma-Harahurusi ;
- Bore wan-'Oriyanze-Aka ;
- Muni'a Wan-Yafarabe-Ya-Tenne'u-Yuwaru ;
- Indelimani Wan-Wa ma Nizeri sun ;
- Ansogo Wan-Tesite-Wa ma Burikina sun ;
- Lere-Fasala.
- Kidali, Tesaliti, Tawudeni, Mena'a, Gawo (binniwe'anu) ma Gudamu yeeromuwa lirela we'anu ;
- Li wosonu kuran venu ma han kuran mazinyan zunwin tawε 'a te'a Tunmutuun, Gudamuu, Diree, Nafun'ee, Gawo, Menakaa, Kidalii, Tesalitii, Guruma Hararusee, Ansogoo, Tinnesa'oo, Abeyibaraa, Buremuu, Duwanzaa, Tenε'uu, Yuwaru, Lere ;
- A ce li Wo'aBanu rezinyanna betin wεna 'a saBaBu we li Gazodi'i nε mi bin ;
- A te ju' urula zinna (han garala) Banbaa, Diree ma Yuwaruu.

Han zun'inyan toore cunnu yinu fuwafuwa be fεsinu.Yirawe 'a Ba nii siinwε han toore sεrobee,'a biyo tawε'a we :

- han tinzunwin nε ya'amu we'anu ma tuwan tenu, ma tinzun sinyan finyan minu ;
- Kidali ma Menaka tinzunwinbere tenu ;
- A haan wa tun Wo'aBanu 'aradeza ma nudeero Ba 'ararobee wa Tun ma han tunbinyaan ;
- 'Ba henletunsiyo henavarirobe, cuworobe ma tinna be fεsinu;
- 'Ba nucoza varinu mi yurεε be fεsinu;
- La'oli finyan terobe Tunmutu, Gawo ma Kidali reziyannaa ma biyo Bu 'aranirobe zunwin terobe boraBu;

- Nudiyo nɛrɛ Ba ‘aradeza na be fɛsinu;
- Nusora nɛ boni ‘a bezuunle fasi nɛ’anu han la’olila na;
- Ba ‘aradeza ma mi nusora vanre be ma sinyan be fɛsinu;
- Ba hanyiraza san’un Ba hanzaweza ‘onu han la’olila be fɛsinu;
- Inivɛrisitera te’anu wa Tun Wo’aBaju rezinyannaa ;
- Han la’olila inyansiyo be fɛsinu wa tun Wo’aBaju rezinyannaa;
- Gawo Kidali ma Tunmutu rezinyanna toore sɛna ma ha’iri fuwero zunwin we’arobe fɛsinu;
- DaBerela ma nuwari lise tenu wa tun Wo’aBaju rezinyannaa ;
- Nuwari wenu la’oli zunwin te’anu wa tun Wo’aBaju sɛri’irilaa ;
- Nutete be fɛsinu Ba banbannasiyo se ;
- Gawo, Tunmutu luwe nutete wɛnna be fɛsinu;
- Nutete vɛnamana Inɛ Eserii, InɛTɛbezaze ma Kidali;

Wa ladara be

A biyoyɛ tawɛ ma werobe:

- Wa bedanna zunwin we’arobe ma han nuderona han rezinyanna wure, san’un Tunmutu, Gawo ma Esuku;
- Piri’arobe wa ladara bee, wa ‘ɛn bee ma wa zuunle;
- Wa Tun yira ma hanzawe yi’anu mawɛ yirawe ‘a nucomu ma yiramu be fɛsi wa Mali tun.

